

Sygn. akt IV KK 284/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Jacek Sobczak

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Aleksandra Herzoga

w sprawie **S. S.**

skazanego z art.18 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 5 lutego 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 marca 2014 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 19 czerwca 2013 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 czerwca 2013 r. w odniesieniu do S. S. i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania;

2. zarządza zwrot wniesionej przez S. S. opłaty od kasacji w kwocie 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych.

UZASADNIENIE

S. S., wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 czerwca 2013 r., sygn. akt ... 156/05, został uznany za winnego tego, że „w sierpniu 1999 roku w K. i G. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w zamiarze wprowadzenia w błąd przedstawicieli „I.” sp. z o.o. z/s w G., co do tożsamości T. K. i A. S. oraz zamiaru zapłaty za pobrany towar kierował działalnością T. K. i A. S. w ramach firmy „V.” S.A. z siedzibą w C. polegającą na dokonaniu oszustwa związanego z leasingiem, w ten sposób, że polecił T. K. i A. S. w dniu 6 sierpnia 1999 roku w G. wprowadzenie w błąd przedstawicieli „I.” sp. z o.o. z/s w G., co do swojej tożsamości i zamiaru zapłaty za towar, którzy realizując polecenie oskarżonego S. S. i przedstawiając się odpowiednio, jako Z. M. - Prezes Zarządu „V.” S.A. i A. K. - Wiceprezes Zarządu „V.” S.A., wprowadzili w błąd przedstawicieli „I.” sp. z o.o. z/s w G., co do swojej tożsamości, a także, co do zamiaru zapłaty za pobrany towar, nadto podrobili podpisy Z. M. na pięciu umowach leasingu operacyjnego z dnia 6 sierpnia 1999 roku o nr [...],[...], pięciu warunkach umów leasingu operacyjnego oraz pięciu harmonogramach opłat, pięciu deklaracjach wekslowych i pięciu wekslach „in blanco” i na akcie wydania naczepy kontenerowej o nr 2705, posługując się przerobionym dowodem osobistym serii nr [...] wystawionym na nazwisko Z. M., czym doprowadzili do zawarcia umów leasingowych dwóch samochodów ciężarowych m-ki Toyota Land Cruiser i Jeep Grand Cherokee oraz trzech naczep kontenerowych m-ki Orten Bernakstel, które to pojazdy oskarżony S. S. zbył nieustalonym osobom, doprowadzając w ten sposób firmę „I.” sp. z o.o. z/s w G. do niekorzystnego rozporządzania mieniem o wartości 800.000 zł”, tj. przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. w zw. art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzono mu karę 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę 200 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 150 zł każda.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść oraz zarzut obrazy przepisów postępowania, tj. art. 4 i art. 7 k.p.k., mającej wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Na podstawie tych zarzutów wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie S. S. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt ... 484/13, utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji w odniesieniu do S. S.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zostało zaskarżone kasacją obrońcy oskarżonego, w której podniesiono następujące zarzuty:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 34 k.p.k., polegające na rozdzieleniu spraw do odrębnych postępowań i nie prowadzeniu sprawy zgodnie z zasadą określoną w/w przepisami, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;
- art. 390 k.p.k. w związku z art.374 k.p.k. polegające na uniemożliwieniu oskarżonemu uczestniczenia w czynnościach procesowych w sytuacji, gdy udział jego był obowiązkowy;
- art. 7 k.p.k., polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do uznania oskarżonego winnym zarzucanego mu czynu;

2. naruszenie art. 42 ust. 2 Konstytucji RP poprzez uniemożliwienie oskarżonemu realizowania prawa do obrony, polegające w szczególności na prowadzeniu postępowania bez udziału oskarżonego, którego obecność była obowiązkowa a także poprzez rozdzielenie spraw, co unicestwiło obraną przez oskarżonego linię obrony i wypaczyło sens jego wyjaśnień.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w K. w zakresie dotyczącym skazanego S. S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest częściowo zasadna.

Na wstępie, dla oczyszczenia przedpola należy wskazać, że niezasadny okazał się zarzut obrazy przepisu art. 34 k.p.k., albowiem – pomijając już fakultatywny charakter wyrażonej w nim normy – skierowany jest nie przeciwko procedowaniu Sądu odwoławczego, ale Sądu pierwszej instancji.

Zasadnie natomiast, choć ogólnikowo, skarżący wskazał na naruszenie prawa oskarżonego do obrony, co jednak powinno być zostać zasygnalizowane jako wystąpienie jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych, określonej w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Ponieważ jednak Sąd Najwyższy bada kwestię ich wystąpienia z urzędu, to ogólnikowość kasacji nie stanowiła przeszkody do rozpoznania we właściwym kontekście procesowym sygnalizowanego uchybienia.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 374 k.p.k., obecność oskarżonego na rozprawie głównej jest obowiązkowa, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. W rozpoznawanej sprawie, z uwagi na zwyczajny tryb postępowania, obecność oskarżonego na rozprawie głównej w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji była obligatoryjna.

Przechodząc na grunt realiów procesowych sprawy należy zauważyć, że pismo oskarżonego usprawiedliwiające jego nieobecność na terminie rozprawy w dniu 9 września 2009 r. wpłynęło do Sądu w tym dniu i to dokładnie o godzinie jej rozpoczęcia (tj. godz. 9.30 – k. 3465, t. XXIV). Z tego względu wydanie postanowienie o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność S. S. na podstawie art. 376 i art. 377 k.p.k. nie znajdowało obiektywnych podstaw. Oskarżony usprawiedliwił przecież swoją nieobecność i nie ma znaczenia to, że nie przedstawiono jego prawidłowo złożonego usprawiedliwienia sądowi orzekającemu. Uchybienia tego nie mogło konwalidować postąpienie Sądu *meriti* na rozprawie w dniu 4 lutego 2010 r., kiedy to Sąd pouczył S. S., że może on żądać powtórzenia czynności przeprowadzonych na terminie rozprawy w dniu 9 września 2009 r., albowiem jego nieobecność była usprawiedliwiona. Oskarżony wprowadził odstęp od żądania powtórzenia przeprowadzonych pod jego nieobecność na rozprawie czynności, rzecz jednak w tym, że to nie on był „gospodarzem „ procesu, nie od

jego woli, czy decyzji zależało, czy czynności te zostaną powtórzone czy też nie. One musiały być powtórzone jeżeli miało dojść do usunięcia uchybienia polegającego na prowadzeniu czynności na rozprawie na której udział oskarżonego był obowiązkowy zaś jego nieobecność była usprawiedliwiona. Jest tak tym bardziej, że dowody wówczas przeprowadzone na rozprawie zostały uznane za tyle istotne, by włączyć je do grupy dowodów uzasadniających dokonane w sprawie ustalenia faktyczne. W tym stanie rzeczy nie może być więc wątpliwości, że w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza, określona w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., co stanowi o konieczności uchylecia obu wydanych w sprawie orzeczeń, w zakresie dotyczącym S. S., i przekazanie sprawy tego oskarżonego Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe uwagi, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.